

Sygn. akt VI RCa 307/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 stycznia 2020 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie VI Wydział Cywilny - Rodzinny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jolanta Biernat-Kalinowska
Sędziowie:	SO Hanna Niewiadomska (spr.) Andrzej Hinz
Protokolant:	St. sekretarz sądowy Joanna Siwińska

po rozpoznaniu w dniu 29 stycznia 2020 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa **małoletniej P. S.** reprezentowanej przez przedstawiciela ustawowego A. P.

przeciwko **R. S.**

o alimenty

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie

z dnia 10 września 2019 r., sygn. akt III RC 858/18

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 w ten sposób, że ustalone tam alimenty obniża do kwoty po 500 zł (pięćset) miesięcznie, poczynając od dnia 29 stycznia 2020r.;
2. w pozostałym zakresie apelację oddala;
3. koszty procesu za instancję odwoławczą między stronami wzajemnie znosi.

Andrzej Hinz Jolanta Biernat-Kalinowska Hanna Niewiadomska

Sygn. akt VI RCa 307/19

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 10 września 2019 r. zasądzono od pozwanego R. S. na rzecz małoletniej powódki P. S. alimenty w kwocie 700 zł miesięcznie, płatnych do rąk matki A. P. z góry do 10-go dnia każdego miesiąca, wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku zwłoki w płatności każdej z rat, poczynając od dnia

1 stycznia 2019 r., przy ustaleniu, że na poczet zasądzonej niniejszym orzeczeniem kwoty podlegają wszelkie kwoty wyegzekwowane bądź uiszczone dobrowolnie przez pozwanego tytułem wykonania prawomocnego postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia z dnia 4 stycznia 2019 r. W pozostałym zakresie powództwo oddalono a koszty procesu Sąd zniósł wzajemnie między stronami.

Sąd ustalił, że małaletnia P. S. jest córką pozwanego R. S. oraz A. P.. Rodzice małaletniej tworzyli nieformalny związek, który zakończyli, gdy małaletnia miała ok. (...) lat. W chwili orzekania małaletnia mieszkała z matką w O.. Uczęszczała do (...) klasy szkoły (...) Korzystała z odpłatnych zajęć pozalekcyjnych z języka angielskiego, gimnastyki oraz zajęć na uniwersytecie dla dzieci. Spożywała obiady w szkolnej stołówce. Chorwała na atopowe zapalenie skóry oraz alergię. Pozostawała pod opieką poradni (...)Skierowano ją również do (...)

Matka małaletniej pracuje za łącznym wynagrodzeniem ok. 5785 zł miesięcznie. Jej wynagrodzenie obciążone jest na mocy pożyczki pracowniczej w wysokości 882 zł miesięcznie. Ponadto matka powódki spłaca kredyt w wysokości łącznej 9665 zł.

Pozwany mieszkał wspólnie z nową partnerką, z którą spodziewa się dziecka. Posiadał dwa lokale mieszkalne, z których jeden wynajmował za kwotę 600-700 zł miesięcznie, oraz działki budowlanej w P.. Spłacał raty kredytu hipotecznego w kwocie 292,73 euro miesięcznie. Dotychczas pracował jako (...)i osiągał wynagrodzenie 2000-2400 funtów (...). Od 12 sierpnia 2019 r. pozwany zarejestrowany był jako (...). Do czerwca 2018 r. pozwany dobrowolnie przekazywał A. P. kwotę 500 zł na utrzymanie małaletniej i partycypował w dodatkowych kosztach jej utrzymania. Później przekazywał na utrzymanie małaletniej kwotę 700 zł zgodną z postanowieniem o zabezpieczeniu.

Oboje rodzice zapewniali małaletniej atrakcyjne sposoby spędzania wolnego czasu, w tym wyjścia do kina, restauracji czy wycieczek.

Sąd wskazał, że to na matce powódki spoczywał ciężar wychowania małaletniej. Nie mogła ona liczyć na stałą pomoc pozwanego w tym zakresie. W czasie pobytu pozwanego w kraju zajmował się on córką, jednak nie przez cały czas, a jedynie kilka dni w tygodniu. Często jego opieka nad małaletnią ograniczała się do zawiezienia lub odebrania córki ze szkoły czy zajęć pozalekcyjnych. Sąd na tej podstawie wskazał, że występująca w niniejszej sprawie dysproporcja w zakresie opieki nad małaletnią przeczy twierdzeniom pozwanego o sprawowaniu nad małaletnią opieki naprzemiennej.

Zdaniem Sądu Rejonowego małaletnia wymaga dodatkowych nakładów w związku z problemami zdrowotnymi. Jednak jak podkreślił Sąd Rejonowy nie można uznać, że koszty utrzymania małaletniej wynoszą 3000 zł miesięcznie. Szczególnie biorąc pod uwagę, że pozwany również zapewnia małaletniej wyjazdy wakacyjne. Za zawyżone uznano również wskazywane przez matkę powódki koszty zakupu odzieży. Sąd ustalił, że miesięczny koszt wydatków na małaletnią to kwota około 1200-1500 zł.

Ustalając zakres obowiązku alimentacyjnego pozwanego Sąd nie wziął pod uwagę jego twierdzeń o trudnej sytuacji finansowej Biorąc pod uwagę zdolności zarobkowe pozwanego, wskazano, że jest on w stanie osiągać zarobki na dotychczasowym poziomie. Sąd nie wziął w tym zakresie pod uwagę również obciążeń finansowych pozwanego, gdyż obowiązek alimentacyjny względem dziecka wyprzedza inne zobowiązania pozwanego. Jednocześnie uwzględniono okoliczność rychłego narodzenia się drugiego dziecka pozwanego.

Sąd Rejonowy ocenił, że zdolności zarobkowe obojga rodziców małaletniej nie są małe i pozwalają im utrzymać dotychczasowy poziom życia córki. Nadto ustalony obowiązek alimentacyjny mieści się w granicach dotychczasowych świadczeń pozwanego względem małaletniej.

Z powyższym orzeczeniem nie zgodził się pozwany i zaskarżył go w części tj. w zakresie pkt I co do kwoty 350 zł, pkt III oraz V ponad kwotę 350 zł, wnosząc o jego zmianę w pkt I poprzez zasądzenie od niego na rzecz powódki alimentów w kwocie 350 zł oraz zawieszenie rygoru natychmiastowej wykonalności wyroku co do kwoty 350 zł. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1. Obrazę przepisów prawa materialnego tj.:

a) art. 135 § kro poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na nieuwzględnieniu przy określeniu zakresu świadczeń alimentacyjnych zarobkowych i majątkowych możliwości pozwanego, a w szczególności faktu zmiany sytuacji zawodowej oraz potrzeby zapewnienia środków w związku z ciążą i narodzinami drugiej córki, odstąpieniu od zróżnicowania stopnia uczestniczenia w kosztach utrzymania dziecka, zważywszy na rozbieżność w zakresie możliwości majątkowych rodziców oraz zaliczenia do kosztów utrzymania małoletniej kosztów utrzymania mieszkania, podczas gdy brak jest podstaw do tego;

b) art. 135 § 2 kro poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na obciążeniu pozwanego kosztami utrzymania córki w wysokości 700 zł jak i kosztami jej utrzymania podczas pobytu u ojca przy jednoczesnym pominięciu faktu wypełniania obowiązku alimentacyjnego poprzez osobiste starania;

c) art. 136 kro poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i nieuwzględnienie faktu zmniejszenia możliwości zarobkowych pozwanego związanych z utratą zatrudnienia jako marynarz;

2. obrazę przepisów postępowania, mogącą mieć wpływ na treść orzeczenie tj. art. 233 § 1 kpc polegającą na braku wszechstronnego rozpatrzenia materiału dowodowego i dowolnej, a nie swobodnej jego ocenie, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego ustalenia stanu faktycznego w sposób szczegółowo wskazany w apelacji pozwanego.

W uzasadnieniu skarżący wskazał, że koszty utrzymania małoletniej nie przekraczają 1000 zł miesięcznie. Małoletnia jest dzieckiem zdrowym, prawidłowo się rozwijającym. Znacznych kosztów nie generują również zajęcia dodatkowe małoletniej. Prywatne wizyty lekarskie córki pozwany ocenił jako niezasadne. Zdaniem skarżącego Sąd Rejonowy bezzasadnie zaliczył również do kosztów utrzymania małoletniej koszty utrzymania nieruchomości.

Pozwany wskazał, że w chwili obecnej żyje bardzo skromnie. Dotychczasowy pracodawca pozwanego podjął decyzję o nie zawieraniu kolejnego kontraktu z nim. Okoliczność ta zbiegła się z informacją o ciąży partnerki pozwanego i dodatkowo zmusiła pozwanego do zarzucenia dotychczasowej pracy i szukania nowej w O.. W kraju, mając wykształcenie (...) zdobyte na kierunku(...)może liczyć na pracę za wynagrodzeniem zbliżonym do minimalnego.

Zdaniem pozwanego ponosi on znaczne koszty utrzymania małoletniej w okresie, gdy przebywa ona u niego. Nie zgodził się z twierdzeniami Sądu, że to na matce małoletniej ciąży większość obowiązków związanych z wychowaniem i utrzymaniem małoletniej. Pozwany aktywnie uczestniczy w życiu małoletniej, organizuje atrakcyjne formy spędzania wolnego czasu. Rodzice dzielą po równo opiekę nad małoletnią, a zatem w równym stopniu winni partycypować w kosztach jej utrzymania, a koszty takie jak media, jedzenia, kosmetyki, chemia czy dowóz na zajęcia dodatkowe winni ponosić we własnym zakresie.

W odpowiedzi powódka wniosła o oddalenie apelacji pozwanego. Wskazała, że orzeczenie Sądu Rejonowego jest prawidłowe i winno się ostać. Podniosła, że zarzut naruszenia art. 233 § 1 kpc jest bezzasadny, gdyż nie wskazuje na przyczyny dyskwalifikujące ocenę dowodów dokonaną przez sąd. Pozwany intencjonalnie pogorszył swoją sytuację finansową. W trakcie trwania procesu pozwany rzadko widywał się z córką, a jego obowiązki wobec niej ograniczał się do zawiezienia jej do szkoły. Pozwany odmawiał zawożenia małoletniej na zajęcia dodatkowe.

Wskazano również, że małoletnia uczęszcza na prywatne wizyty lekarskie z uwagi na długi czas oczekiwania na wizytę w placówce finansowanej ze środków NFZ. Małoletnia zaprzestała chodzić na zajęcia z jazdy konnej, ale mimo to wciąż chodzi na zajęcia z języka angielskiego, gimnastykę, uniwersytet dla dzieci oraz harcerstwo. Kwota 700 zł alimentów nie będzie stanowiła znacznego uszczerbku dla finansów pozwanego. Majątek pozwanego stanowią (...)oraz działka o wartości (...) zł, samochód, motor oraz dwa rowery o łącznej wartości (...). W ocenie powódki roszczenie alimentacyjne jest zasadne, a Sąd prawidłowo oznaczył aktualną sytuację majątkową pozwanego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Na wstępie należy jednak podkreślić, iż Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy i całościowy ustalił stan faktyczny w niniejszej sprawie. Materiał dowodowy zgromadzony przez Sąd I instancji był wystarczający do rozstrzygnięcia sprawy. Sąd II instancji przyjmuje ustalenia faktyczne i prawne poczynione przez Sąd I instancji za swoje oraz stwierdza, że wydane na ich podstawie rozstrzygnięcie jest prawidłowe w ustalonym stanie faktycznym. Niemniej na skutek zmiany okoliczności faktycznych, koniecznym okazało się zrewidowanie orzeczenia Sądu Rejonowego.

W pierwszej kolejności należy rozważyć zarzut naruszenia art. 233 § 1 kpc. Zarzut ten w opinii Sądu odwoławczego jest całkowicie nieuzasadniony. Jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego, to taka ocena dowodów nie narusza zasady swobodnej oceny dowodów przewidzianej w tym artykule, choćby dowiedzione zostało, że z tego samego materiału dałoby się wysnuć równie logiczne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona.

Pewnym jest, iż swobodna ocena dowodów nie może być skutecznie zanegowana tylko przez to, iż w opinii pozwanego obowiązek alimentacyjny winien być ustalony w kwocie niższej niż ma to obecnie miejsce. Zarzut ten w apelacji pozwanego nie wskazuje nawet jaki wpływ na ocenę dowodów mają okoliczności podnoszone przez niego. W gruncie rzeczy stwierdzić należy, iż zarzut ten stanowi wyłącznie polemikę z ustaleniami faktycznymi poczynionymi przez Sąd, a które są niezgodne ze stanowiskiem pozwanego. Ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy są poprawne i odzwierciedlają zebrany w sprawie materiał dowodowy. Sąd Okręgowy w pełni podziela zdanie Sądu Najwyższego wyrażone w postanowieniu z dnia 23 stycznia 2001 r., sygn. akt IV CKN 970/00, w którym to podniesiono, iż „dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 kpc nie wystarcza stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości. Konieczne jest tu wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie sądu w tym zakresie. W szczególności skarżący powinien wskazać, jakie kryteria oceny naruszył sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłuszne im je przyznając”.

Wskazać jednak należy, że od momentu orzekania w Sądzie I instancji pozwany podjął pracę w kraju, za wynagrodzeniem 2250 zł brutto, zaprzestając pracy (...). Związane jest z tym podjęcie opieki nad małoletnią powódką w szerszym zakresie niż dotychczas. Nadto kolejną okolicznością faktyczną, na którą należy wskazać jest narodzenie się drugiego dziecka pozwanego, które miało miejsce 22 stycznia 2020 r. Okoliczności te zostały ustalone na podstawie przedłożonych przez pozwanego w toku postępowania apelacyjnego dowodów dokumentowych, które zostały przez Sąd Okręgowy ocenione jako wiarygodne i rzetelne.

Niemniej oceniając obie okoliczności podnieść należy, że okoliczność urodzenia się kolejnego dziecka pozwanego wpływa znacząco na zdolności zarobkowe i majątkowe pozwanego. Faktem bezspornym jest, iż narodziny dziecka, a w konsekwencji konieczność łżenia na jej utrzymanie pogorszyły sytuację finansową pozwanego poprzez zwiększenie się wydatków po jego stronie. Nie zmienia tego fakt, iż matka dziecka również ma obowiązek ponoszenia kosztów jej utrzymania, gdyż obowiązek ten obciąża oboje rodziców i nie może zostać scedowany wyłącznie na partnerkę pozwanego.

Oceniając stanowisko pozwanego w kwestii jego zdolności zarobkowych, to podnieść należy, że w opinii Sądu Okręgowego nie uległy one aż tak radykalnemu obniżeniu na skutek zaprzestania pracy (...). Prawdą jest, że pozwany w tym okresie osiągał znaczne zarobki, jednak zdaniem Sądu nawet obecnie jest on w stanie osiągać za swoją pracę zarobki w porównywalnej wysokości. Pozwany jest młodym, zdrowym mężczyzną z dużym doświadczeniem zawodowym. Z całą pewnością może znaleźć pracę odpowiadającą jego doświadczeniu i wykształceniu. Rację należy przyznać Sądowi Rejonowemu twierdzącemu, że zdolności zarobkowe pozwanego i matki powódki są porównywalne.

Mimo tego nie sposób nie zauważyć zwiększenia się obecności pozwanego w życiu małoletniej. Od momentu zaprzestania przez pozwanego pracy (...) udział pozwanego w staraniach o wychowanie małoletniej wzrósł, co również winno mieć odzwierciedlenie w wysokości obowiązku alimentacyjnego. Pozwany w trakcie spotkań z małoletnią zapewnia jej atrakcyjne formy spędzania czasu, ale i również dba o jej rozwój psychiczny i emocjonalny. Zaspokojenie potrzeb dziecka w zakresie wychowania następuje przez zapewnienie mu nie tylko środków materialnych, lecz także osobistej troski o jego rozwój fizyczny i umysłowy oraz przygotowanie go do samodzielnego życia w społeczeństwie. Warto zaznaczyć, że osobiste starania o osobę uprawnioną do alimentów są tak samo doniosłe i potrzebne, jak środki pieniężne, zwłaszcza dla osoby niepełnosprawnej lub małoletniego dziecka. Jednakże koniecznym jest podniesienie, iż udział pozwanego w osobistych staraniach o wychowanie małoletniej nie jest równy z udziałem matki powódki. To nadal na niej spoczywa większość obowiązków związanych z prawidłowym wychowaniem małoletniej i zapewnieniem jej odpowiednich warunków do rozwoju. Centrum życiowym małoletniej jest dom jej matki, to z nią małoletnia spędza czas na co dzień, to u niej ma miejsce stałego pobytu. Matka powódki uczęszcza z nią na wizyty lekarskie, to ona opłaca zajęcia dodatkowe. Musi mieć ona zatem pewność prawną co do tego, że pozwany będzie spełniał swój obowiązek alimentacyjny w wysokości adekwatnej do swoich zdolności zarobkowych i potrzeb dziecka.

Kwota ustalonych alimentów będzie adekwatna do potrzeb małoletniej poza okresem, który spędza ona u pozwanego. Środki pochodzące od pozwanego w połączeniu z gwarantowanymi przez powódkę oraz osobistymi staraniami stron o wychowanie i utrzymanie małoletniej umożliwi zabezpieczenie jej uzasadnionych potrzeb.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 386 § 1 kpc zmieniono częściowo wyrok Sądu I instancji, w pozostałym zaś zakresie apelacja pozwanego została oddolna na podstawie art. 385 kpc. Z uwagi na częściowe uwzględnienie apelacji pozwanego Sąd na podstawie art. 100 kpc zniósł wzajemnie między stronami koszty procesu za instancję odwoławczą.

Andrzej Hinz Jolanta Biernat-Kalinowska Hanna Niewiadomska